

Mégegyszer a községi könyvtárosok tiszteletdíjáról

A községi könyvtárosok tiszteletdíjának kérdéséhez *Kollár Ferencnek* A Könyvtáros 8. számában megjelent cikke óta is igen sok könyvtáros szólott hozzá.

A tiszteletdíjnak a lélekszámhoz mért meghatározása jó alapot teremtett arra, hogy országosan biztosítsa a megfelelő előirányzatokat. A járási könyvtárak értekezletén elhangzott viták, de különösen a könyvtárosoknak a szerkesztőségbe küldött hozzászólásai nyomán a tiszteletdíjrendszer tovább alakult. *Markovics József*, *Kerekes András*, *Békés György*, *Hegedűs András* és *Varga Béla* szinte egybehangzóan javasolták, hogy a tiszteletdíjat bizonyos végzett munkamennyiséghez kell kötni, és ezzel a falusi könyvtárak munkáját megszilárdítani. *Kerekes András* a község lélekszámától, a könyvvállalmány nagyságától, az olvasók számától, a kölcsönzött kötetek számától, a könyvtár nyitvatartási idejétől, a fiókok számától és a nevelő propagandatevékenységtől kívánta függővé tenni a tiszteletdíjakat. Nyilvánvaló, hogy ez volna az ideális, ilyen követelményekre országos normarendszert is lehetne kidolgozni, azonban a végrehajtás már rendkívül bonyolult lenne. *Varga Béla*, a veszprém megyei könyvtár módszertani csoportvezetője két tényezőt javasolt alapul venni: a nyitvatartási időt és a forgalmat. Javasolt normatáblázata kitűnő, és ennek alapján — az országos kereteket figyelembevéve — alakultak ki a tiszteletdíjnormák. (Remélhetőleg egy-két év múlva *Varga Béla* javaslata a javasolt forgalom és díjtételek tekintetében is megvalósítható lesz.

A könyvtárak jelentéseiből megállapítható, hogy azonos feltételek mellett működő, hasonló típusú könyvtárak között igen eltérők az eredmények. Ezért a könyvtárak, fiókkönyvtárak és könyvkölcsönzők részére meg kellett határozni a minimális nyitvatartási időt. Az aránytalanságok megszüntetése érdekében a díjtételeket is a települések nagyságától függően kellett meghatározni. Az egyes községkategóriákban megállapítható tiszteletdíj — a teljesítménytől függően — különböző lehet, ennek átlagát azonban az országos forgalom alapján állapítottuk meg.

A kifizethető bérátlagokat az alábbi tábla szemlélteti:

Típus	Lélekszám	Heti nyitvatartási idő	Havi alapdíj	Évi kötet-forgalom
Könyvkölcsönző	—	2 óra	70 Ft	900
Könyvtár	1000 lakosig	3 óra	100 Ft	1400
Könyvtár	1001— 2 000	4 óra	120 Ft	2300
Könyvtár	2001— 3 000	6 óra	170 Ft	3400
Könyvtár	3001— 5 000	8 óra	220 Ft	4500
Könyvtár	5001—10 000	12 óra	320 Ft	6700
Könyvtár	10 000 lakos felett	16 óra	420 Ft	8500

Az előírt forgalmi adatok nem nagyon magasak. Mégis előfordulhat olyan község, ahol nincsenek meg a feltételei, hogy egyszerre elérjék a táblázatban megjelölt forgalmat. Ezért egyelőre a minimális nyitvatartási idő az alap, de legkésőbb 1962 végéig a jelzett kötetforgalmat is el kell majd érni. A kötetforgalom normaszámai nem magasak, nehogy esetleg egyes könyvtárosok az egy olvasónak juttatott túl sok könyv révén egészségtelenül emeljék a forgalmat. Egész sereg olyan községünk van, melyben az évente egy olvasóra eső kölcsönzött kötettség 40—50-et is meghaladja (az országos átlag 22).

Az előírt díjtáblázat alapján kifizethető összegben felül azonban még jelentős prémiumkeretet is kapnak a járási könyvtárak. Ezeket a díjakat a járási és a megyei könyvtárak a magasabb forgalom és a könyvtárak minőségi teljesítményei alapján állapítják meg.

Az így megállapított díjazási rendszer természetesen még tovább fejleszthető, és tovább is fejlődik a könyvtárak állományának, forgalmának növekedésével. Az 5000 lakosnál nagyobb községekben fokozatosan állandó mellékfoglalkozású, majd főfoglalkozású könyvtárosokat kell beállítani. Addig amíg ez nem lehetséges, a lakosság arányában megállapított tiszteletdíjak sokkal megbízhatóbbak, mint a régi egységes díjazás. A megyei és a járási könyvtárak módszertani munkatársainak a legfontosabb feladatuk lesz, hogy a könyvtárak teljesítményei mögött a könyvtárak jó tartalmi munkáját keressék, nehogy a könyvforgalmat figyelembevevő normák esetleg egyes könyvtárosokat a számok hajhászására késztesse.